

„Danstereu“

et ugentlig Nyheds- og Oplysningsblad for det danske Folk i Amerika.

DANISH. LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebr.

„Danstereu“ udkommer hvert Onsdag. Pris pr. Aargang i de Forenede Stater \$1.50; til Udlandet \$2.00.

Bladet betales i Forskud. Bestilling, Betaling, Adressforandring og alt andet angaaende Bladet adresseres til: DANISH. LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebr.

Redaktør: Harald Jensen.

Entered at the Post Office at Blair, Nebr., as second-class matter.

Advertising Rates made known upon application.

Vor Kirkes Børn.

I Tilstalten til Fadderne hedder det i vor Alterbog saaledes:

„Saa skalle I ogsaa vide, hvad I ere samme Børn pligtige, om saa I er, at foraldrene ds, førend de komme til Stelsolter, at I da lade dem oplære i den kristelige Børnelærdom, om I ere der til Stede, at de maa, naar de opvokse, blive ved Kristus, ligesom de nu ved Daaben ere indpodede i ham.“

Her forudsættes, at dersom foraldrene leve, sørge de selv for at faa deres Børn oplære i den kristelige Børnelærdom. Men dersom de dør, gaar denne Pligt over paa Fadderne, om de ere der til Stede.

Der kunde siges meget om denne Faderpligt her i vor flyttende Land, hvor Slægts- og Venneforhold med sine Forpligtelser ofte maa leve paa Flugt, som saa meget andet. Men under normale Forhold er det særligt Forældrene og Menigheden, der ærligt maa vedkende sig denne Forpligtelse, at oplære deres Børn i den kristelige Børnelærdom.

Thi, selv om baade Forældre og Faddere leve, kan Menigheden aldrig komme uden om denne Forpligtelse, saa længe den ved Daaben indpode de smaa i Kristus. Alle have vi den Forpligtelse, at oplære saadanne i den kristelige Børnelærdom. Enten selv gøre det, eller sørge for, at det bliver gjort ved andre.

For at, naar de opvokse, de da maa blive ved Kristus.

Men her møder man, selv hos mange troende Menninger, en Tankegang, som vi maa standse lidt ved. Den lyder omtrent saa: Der er grumme faa Menninger, som fra Børn af leve i deres Daabspagt, som, naar de opvokse, blive ved Kristus. Ja, nogle troende Menninger kan endog lægge til: „Jeg sender i hvert Fald ingen saadanne“.

Jfke sandt, disse Menninger er langt ude, langt borte fra den Tankegang og Tro, som vor gamle Alterbog i sin Tilstalt vil lægge Faddere, Forældre, Menigheder og Præst paa Sinde. Og dog udtales og høres denne Tilstalt ved hver eneste Daab.

Hvem har nu Retten her? Vor Kirke og Alterbog, som ikke blot tror paa Menigheden, men forudsætter det som det normale, at Børn, der døbes og oplæres i den kristelige Børnelærdom, naar de opvokse maa blive ved Kristus, eller disse, som anse det for saa godt som umuligt, at Børn, der i den hellige Daab indpodes ved Kristus, kan blive ved ham til deres sidste salige Ende. Ja, som maatte endog anse det for halvt Vantro, virkelig i Præstis at tro derpaa, og dog hører og bruger Tilstalten.

Jeg er overbevist om, at Kirken og Alterbogen har baade Guds Ord, Troens, Haabets og Kærlighedens Ret. En Ret, som hvor den levende tilgængelige, Aarhundreder, ja, Aartusinder ikke har bestaaet. Den Ret, som bærer i den Kærlighed, der tror alt, og aldrig betragter, der tror og haaber paa Børnene, thi den kan let blive støttet. Nei, jeg mener den Kærlighed, der tror og haaber alt i Retning af, hvad Herren i sin store Naade og Barmhjertighed har begyndt i de smaa, som han i den hellige Daab gav Liv og Arveret hos ham til evig Tid.

„Ja, men se dog paa Birkeligheden,“ saares der. „Hvormange Børn ds ikke allerede mens de ere smaa, aandeligt talt, af Mangel paa Røring? Hvormange blive endog blot konfirmerede? Hovormange holde sig til Menighedens Forsamling? Hvormange falde ikke senere hen fra o. s. v. Hvad er Grunden? Se dog paa Birkeligheden.“ — At det er netop Birkeligheden, jeg selv er at se og pege en Smule paa for an-

Jeg mener, at der er megen Vantro, selv i troende Menninger. Det er slet ikke svært at paavise. Denne Vantro maa, som Troen, tale paa de Omtraade, hvor den lever. Og højt nok, synes jeg, den har talt blandt os, naar det gjaldt de Børns Bevarelse i Kristus. Men Vantro har ingen Forjættelse, heller ikke paa dette Omtraade, mens Troen er omgivet af Forjættelser med Englejeneste. Vantroen har aldrig udrettet noget godt, mens Troen har udrettet alt, hvad godt der er søgt i Verden. Vantroen flytter ingen Bjerge, planter ingen Morbartræer i Havet. Troen har flyttet Tusinder af Bjerge, og plantet Tusinder af unge og gamle Morbartræer i Naadens Have.

Sæt at Grunden til, at det, paa det Omtraade, vi her tale om, ser ud, som det vi gør iblandt os, er Vantro.

Hvor sende Forældre og Menigheder deres Børn hen, naar de ere 6-7 Aar? Sæt at der blev saaret: ud i Verden de 5 Dage om Ugen, til en eller anden hvilken som helst Søndagskole en Time om Ugen. I bedste Fald i dansk-luthersk Søndagskole en Time om Ugen med lidt Hørdagsstole i de varme Sommermaaneder.

Hvordan maa saadanne Børn som Regel være stillede, naar de komme til dansk-luthersk Konfirmerationsforberedelse? Ofte som de, der kommer til et fremmed Land med fremmed Sprog og fremmed Tankegang, baade lige frem og aandeligt talt.

Hvordan er de stillede, naar de har gaaet den korte Tid med ringe Forudsætninger til Forberedelse og blive konfirmerede? Ere de da bleve vor dansk-lutherske Kirkes glade Børn, som netop hos os søle sig saa hjemme, at det falder dem svært, meget svært at gaa andre Steder hen, fordi de der søle sig fremmede. Eller ere de endnu mere end halvdels fremmede hos os? Og er det at undres over, om det er saa?

Hvor sendes eller gaar Flertallet af disse Børn hen, naar de skulle paa College og lignende Skoler? Derhen, hvor de søle sig mest hjemme. Der er Forstel paa det Forhold, man staar i, til en Verden, man lever i, og saa til en Verden, man gaar nu og da. Men det kan blive saa for Børn, som ved Daaben indpodes i Kristus, at Livet derude i det fremmede, som de, saa at sige, hele Tiden har været henvist til, bliver for dem det hjemlige, mens Livet i den Kirke, hvor de sit Livet, bliver som Gæstfri, mer end halvt fremmed. Men er dette Børnenes Skyld? Hvor har dog Kirken, og saa vor Kirke, megen Skyld, og hvor har den meget at oprette af forsømte Lejligheder og Offre.

Vi maa huske paa, at det er evige Værdier her tales om. Evige Mennefters, Rette til evigt at leve for Guds Røng. Røkte ved hans Blod, som genfodte os til det levende Haab. Vi ere satte til Værgere og Opdragere for disse. Hvad har vi gjort? Hvad gøre vi? Hvad har vi i Sinde at gøre her i Fremtiden, om Gud Herren under os en Fremtid?

Men er det Tro eller Vantro, der lader Børnene gaa for Lud og kaldt Vand ud i det fremmede, hvor de mange Gange blive vansteligere at finde, sværere at saa tilbage?

Er det Troen eller Vantroen, der lader de mange Lejligheder gaa ubenyttede hen og enten ingenting gør, eller i hvert Fald saa lidt som muligt?

Er det Tro eller Vantro, der støtter sig ved hvert lille Offer til denne Sag, eller som maatte er inderlig tilfreds med det, som det er, som en velhaaende Mand, der i Selogobhed en Gang udtalte: „Religionsstole for mine Børn koster mig virkelig 7 Dollars om Aaret!“

Er det Tro eller Vantro, der holder fast indtil Døden ogsaa her? Holder fast? Hvordan? Høst og sidst i Tro.

For snart tyoe Aar siden, mens jeg var Præst i Chicago, blev jeg af et Par af Menighedens Medlemmer opfordret til at døbe to Børn, det ene tre Aar, det andet et halvt, for en svensk Familie. Jeg spurgte, hvorfor det altså Børn ikke var døbt før, og hvorfor de ikke søgte en svensk Præst. Der blev saaret: „Manden drikker og er imod alt Kirkesvæjen. Men nu har Konen faaet Lov til at lade dem døbe Børnene.“

„Jeg vil gaa hen at se det Hjem, men I maa gaa med; synes jeg saa, det er rigtigt, vil jeg døbe dem, ellers ikke.“

Vi gik hen i det lille fattige Hjem. Det var henimod Aften. Jeg talte med den stakkels, modløse Moder. Det hun vilde med at saa sine Børn døbt var, alt lagt sammen, at hun vilde have dem overgivne til Herren, saa han kunde tage sig af dem, for hun selv kunde ikke mes get, tumde ogsaa snart falde fra, og

deres Fader . . . ja, han kom netop ind ad Døren, omtaget, med en Flaske i Lommen. Han satte sig paa en Stol, faldt saa halvveis i Døs. — Jeg døbe Børnene. Paalagde Mandene, som vare med, at hjælpe Moderen med disse Børns kristelige Opdragelse. Den lille blev døbt sidst. Da Moderen legde Børnet hen i Sengen, var det, som hun vakkede, brød saa ud i en voldsom Hulden, hvorigennem man kunde høre dette, næsten som et Skrig: „Aa, mine stakkels Børn, nu er I kristne, ja, nu er I kristne!“ Et Øjeblik saa hun sig om i Stuen, gemte saa Hovedet i Puskerne, mens man hørte et mere stille: „Aa, Gud se Lov, Gud se Lov!“

Ofte har jeg tænkt paa denne Bleg, fattige Moders tafnemmelede Øjle over at saa sine Børn døbe. Jeg har maatte set mere Forstaaelsens Glæde hos mange en Moder, men mere Dødbede og Inddelighed i Glæde over, at Børnene nu ikke blot var hendes, men Herrens, ved jeg ikke, om jeg har mødt.

En Ordets Forkynder kom en Gang til at sige om det Settlement, han skulde til Arbejde i, at Flertallet af Folkene der vare saa døbe og forberede, at der næppe var meget at gøre med dem. Det forekom, som om han næsten havde sluppen, givet Afkald paa disse Menninger, før han kom der. Men hvad kan sige jeg til? Er det Tro eller Vantro, der taler saa? Men sæt at vor Kirke, som Kirke, er bare alt for villig til at slippe, give Afkald paa sine Børn. Hvorfor hører man ikke et stærkere Gud se Lov, for at vi har disse døbe Børn og unge, og saa gøre alt for dem. Ja, hvorfor?

Hold fast paa, hvad du har. Hold ogsaa fast i levende Haab med varmt Hjerte paa, hvad du ikke har og hærken din Tro eller dit Haab skal i Evighed blive bestaaende. Tro, og du skal se Guds Herlighed bryde frem, selv af Graaven.

Sjælforeningsagen kristelig belyst.

Vi har jo som Kirkesamfund mange Jern i Jiden, og der er nu og da fare for, at nogle af dem bliver brændt, da der ikke altid bliver Tid til at smedde dem alle, naar de er tjenlige. Det saa for en Tid ud som om „Sjælforening“ var et af de Jern, der paa Grund af de mange andre, paa Na smadrede ikke kunde faa det tilbørlige Hensyn, det Hensyn, at den blev Genstand for en ordenlig Drøftelse, og Samfundet derigennem fik Lejlighed til at udtale sin Anerkendelse eller Misbilligelse af samme. Vel havde „Den forenede danske Kirke“ i sin Tid valgt en Komite til at arbejde for denne Sag, og siden en Centralstyrelse til at saa Sagen i Gang. Men disse Skridt var Høstværksarbejder, da der ikke havde været Lejlighed til almindelig Drøftelse. Aarsmødet i Blair (1900) var en Undtagelse fra denne Regel; det brød med Traditionen og optog Sagen til Drøftelse.

For en Tid saa det ud, som om det skulde have blevet Begravelsesceremonier for denne Sag. Tanker, der havde været fremme i „Danstereu“, kom igen paa Aarsmødet: kunde vi ikke saa noget billigere, saa vi t. Eks. kunde nøjes med en Udgift af \$5.00 om Aaret for en Police for \$1000 ved Dødsfald. Der efterstær jo, eller har efterstær Forninger, som for en Tid tilbød en Police for \$1000 for en saadan Pris. Vilde det ikke være allerbedst for mange af vore Arbejdere i Byerne, som sidder i trange Kaar med deres Familier?

Den nuværende Centralstyrelse kunde efter det Rønstab, den haabte til disse billige Forningers Gang og Fremtidsudsigter, hørken for Samvittigheds eller Åres Styld være med til at oprette noget lignende.

En saadan Pris og Grundlag kan umulig bestaa i Længden; det kan begynde og maatte gaa ret vel for en Del Aar, saalange Medlemmerne er unge og raste, saa Dødsfald sjældent indtræffer, men den intelligente Del af vor Folk saa man ikke med til noget saadant; thi de vil se, at med Tiden, naar Medlemmerne bliver ældre og Dødsfaldene, som Folge deraf hyppigere, vil Assessments (Paaligningssummen) blive større; ja, de vil endog blive de kostbareste Forninger at tilhøre. Nu er dens Medlemmer bleve gamle saa de vanskeligt blive optagne i en anden Forning, om de skulde ønske at flytte, og deres Alder saa høj, at enhver anden Forning vil blive dem for dyr. Der staar saa kun tilbage de to Ting, enten at vedblive at betale de fleste hjerte Assessments eller at gaa ud af Forningen og saa have

forstøbt og tabt alt, som er indbetalt i de mange Aar.

Vi mente ikke, at det var den Slags Insurance, at vore Arbejdere i smaa Kaar tiltrængte, men derimod noget, som var solidt; og selv om man opnaaede en høj Alder, man da kunde vedblive at holde sin Police for samme aarlige Bidrag som i den yngre Alder, da man gik ind.

Den nuværende Centralstyrelse

ønskede ikke at staa i Vejen for Samfundets Dnster. Den indsendte sin Resignation og gav derved Aarsmødet Lejlighed til at handle med frie Hænder.

Man kunde vælge en anden Komite, som paa et andet og tilspisende billigere Grundlag vilde oprette en af de foromtalte Assessments-Forninger — eller betragte Sagen som opgivet.

Da Aarsmødet ved Stemmeafgjøringen udtalte, at det ønskede Sagen fortsat i det samme Spor, som der var begyndt, viste en overvældende Majoritet, at Samfundet ønskede den Sag gennemført. Paa Opfordring af Aarsmødet tog da Centralstyrelsen sin Resignation tilbage og arbejder nu med fornøjet Haab, da Samfundet har udtalt sig og paatrøst Sagen sin Beslutning.

Bedre Vilkaar tilbydes!

Af de mange Breve, som er indløbne til Sekretæren saa vel som til „Danstereu“, har vi ogsaa kunnet lære noget. Hvorvel mange af Indsendingerne har været ubetænksomme, ubegrundede og nogle meningsløse, ja latterlige, saa har en Del dog været fornuftige og velbegrundede; deriblandt denne: at naar en Mand havde udtaget en Police og en Del Aar efter at en eller anden Grund udtraadte, da var alt tabt. Dette har holdt en Del tilbage.

Eller denne Indsending: Naar en Mand for en Tid paa Grund af Sygdom eller andre indtrædende Omstændigheder kom saaledes i Knibe, at det var ham umuligt at betale sit Kontingent til den bestemte Tid; hans Naavn vilde da blive strøget og hans Police vedtøds. Maatte han nu var bleven saa soagelig, at han ikke kunde optages paany, selv om han nogle Maanedere senere var saaledes pefunaret stillet, at han ønskede at blive Medlem. Desuden var han bleven ældre, selv om han ikke var invaldig og blev optagen igen, og han vilde derfor nu blive betragtet som nyt Medlem og begynde under en højere Alder (se Stalaen i Koene), og hans Police vilde koste ham langt mere end før.

Ovenstaaende berettigede Klager har vi taget Hensyn til.

Vi er ikke efter at snyde Folk deres Penge fra, om de ved indtrædende Omstændigheder komme i Knibe for en Tid. Derfor følgende

Tillæg til Lovene.

§ 7. Hvis et Medlem efter at have betalt sit Kontingent for 3 Aar, udtræder af Forningen, vil vedkommendes Referve med Bente ved hans Død blive udbetalt til den, i hvis Hænde Policen er udstedt.

§ 8. Hvis et Medlem, efter at have betalt sit Kontingent for 3 Aar, paa Grund af Sygdom eller anden paafølgende Halvbaa det resterende Besøb med 6 Procent Rente betales tillige med det da saldende Kontingent.

Der er Indsendinger fra dem, der har forskelligt Syn paa Sagen, og de kan deles i to Klasser.

Den første, som vi nødvendig vil saare, men gerne omgaas med al det Hensyn og Kærlighed, som vel muligt, og det er dem, der for Samvittigheds Styld ikke kan gaa med til noget saadant.

Vi vil gerne minde saadanne omme Samvittigheder — som gerne vil være med i alt Samfundets Arbejde, men søle sig beværede over, at her er en Sag, hvori de ikke kunne være med — om, at dette er en fr i Sag for enhver; om end en Samfundssag, er den dog oprettet saaledes, at de, der ikke kan gaa med, kan blive ubensfor. Her er aldeles ingen Tvang. Hensigten er at afhjælpe en Trang.

Men det er ogsaa et Rønstegn paa den omme Samvittighed, som har det sande og fromme kristelige Sindelag, at naar den faar sin Frihed, tillader den ogsaa anderledes tankende at handle med Frihed og Ansvor for Gud og deres egen Samvittighed.

Derimod er der en anden Klasse, som vil spile fremme, hvilke vil ikke ønske at behandle med megen Forsigtighed. Og det er disse, der i Lumskhed og med

Hulte Hensigter kan tale om Sagen som Vantro og Synd, og saa hemmelig bære en Police paa en anden Forning eller Insurance Company eller — er Medlem af „Præsternes Enke- og Pensjonskasse“, som, om end anlagt forsigtligt, i Birkeligheden er det samme.

Thi de se ingen Forskel i, om \$1000 udbetales til en Enke ved Mandens Død, eller hun ved Mandens Død kan saa \$100 aarlig for en halv Snæs Aar som fra Præsternes Kasse.

Er ikke med bedste Villie i Stand til at se, at det er Mangel paa Tro, da Guds Ord siger, at Mandens første Frugt er Kærlighed.

Derfor har Spørgsmaalet for nogen en Husfader været — ikke: har jeg Lov til at være Medlem af en saadan Forning? — men: har jeg under mine nuværende Forhold Lov til at lade være?

Spørgsmaalet har stillet sig saaledes for mig og, jeg ved, for flere af mine Embedsbrødre. Man stod med Gæld uden Gjendom, og i Tilfælde af Døden vilde man ikke være i Stand til at betale hver Mand sit og derfor i Fare for, at blive betragtet som uærlige, — i enkelte Tilfælde maatte fordi det var daarlige Husholdere, men i de fleste Tilfælde, fordi Menighederne, stent de efter Guds Ord skulde dele alt godt med den, som dem underviste, vare kære i Udbelingen.

Mangen Arbejdsmand kan være i en lignende Stilling.

Derfor kommer Omsorgen for dem, Herren har givet os at leve sammen med. Om man spørger: „hvad skal jeg blive af dem, naar jeg rives bort?“ og der saa saares: „det maa Herren og mine Naboer sørge for,“ da er dette et daarlige Tegn paa den rette Kærlighed, det er Troens og Mandens første Frugt. Er en Mand ret Familiefader, vil han gerne sørge for sine egne og nødvendig være næsten til Byrde, men med Glæde bære sin egen Byrde i Erkendelse af, „hvor saaligt er det at give hellere end at tage.“ Desuden er det jo saa: „Dersom nogen ikke har Omsorg for sine egne, og mest for sine Husfolk, den var næglet Troen og er værre end en vantro.“

Man hører jo sjalden eller aldrig det udføret, at en Landmand ejer sin Jord; ej heller fordes det, at en Landmand ved sin Død skal testamentere sin Løse og faste Gjendom til Samfundets Skole og Gælt og sige: Jeg har den sidste Tro, at vor Herre sørger for min Husfru og de de smaa.

Man vilde ikke kalde saadant Tro, men Fanatisme, thi hvem vilde forsøve den Familiefaders Handlemaade og sige, at han handlede kristeligt, drevet af Kærlighed. Nej, viste han ikke Omsorg for sine egne, da var han værre end en vantro.

Jesus bebrejder Farisæerne, at de ikke tilfødte den Mand, at hjælpe sin gamle Fader, som sagde, det var en Gave til Tempel. Staberen har jo i hele Naturrens Orden nedlagt det Princip: at have Omsorg — ikke Bekymring — for de kommende Dage. Landmanden hofter om Sommeren og gemmer til Vinteren; mange Dyr og Insektter gør det samme.

Hvad er Forstællen saa, enten man gennem en Vortræffe har udbetalt paa en Jordejendom eller man har sat sine Penge ind i „Præsternes Enke- og Pensjonskasse“ eller i „Hjælpeforningen“? Jo, der er den Forskel, at Jordejendommen er den sikreste; den sættes ikke saa let over Styrt, som nogle saa Hundrede Dollars i løse Penge.

Er det Vantro, at Landmanden efterlader Værd til Husfru og Børn, hvorfor da kalde det Vantro, naar den fattige Arbejder og Præsten forsøger at gøre det samme paa den Naade, som de bedste kan?

J. B. Aarup, Formand for Centralstyrelsen.

Den evangeliske Bevægelse i Østerrig.

Af Pastor Storch Johann.

En af de gladeligste Begivenheder i den religiøse Verden er den i Østerrig og især i Bøhmen vaagnende aandelige Bevægelse, som paa et Aar har sørt 10,000 deraf, 6,500 ind i Bøhmen, over i den protestantiske Kirke. Bøhmen var jo det Land, hvor Reformationen 100 Aar før Luther først frembrød, og hvor den efter Luthers Fremtræden atter blussede op med saadan Kraft, at blot en Tredivtedel af Befolkningen blev tilbage i den katolske Kirke. Og dog lykkedes det den katolske Gejstlighed i Tredivaarskrigen snart sagt at udrydde Protestantismen og bringe de mest fremragende Protestanter paa Skafottet, — landsforvisse Præstere og boycoite dem, som endnu vovede

at befende sig som Protestanter. Bistofnet kunde alt det Martyrblod, som her flød, og de Vidnes, som maatte udsaaes, ikke blive uden Frugt, og i Birkeligheden er Børnemengden dannet af de for Forsølgelsen siggende bøhmiske og wæriske Bønder, en herlig Sæd af Bøhmens Martyrdom, der i Rationalismens mørke Tiger tilbøds reddede Evangeliet for den protestantiske Verden.

Til den nuværende østerrigiske Kejfers Åre maa det nævnes, at han indførte Religionsfrihed, men til Trods derved var det altid en forlig Sag for de udsprede Protestanter at bekende deres Tro, da de fleste var ubstaf for Overlast og for at fætte deres borgerlige Ekstiens paa Spil gennem de katolske Præsters Fanatisme. Men nu er en endelig Tid kommen, hvor en Vindsvind blæser over Bøhmen; Feltjøget! „Lys fra Rom“ lyder gennem Landet og nyvakte, begejstrede Menigheder gør de største Opoffrelser for at bygge Kirker og kalde Præster.

Norst „Luthersk Kirketidende“ for 9. Juni meddeler et højt interessant Optraad om Hjælp fra Professor Clemens i Halle, hvor et Hjem er oprettet for overtraadte katolske Præster, og unge Østerrigere udbannede til Gejstlige. I Tyskland er Bevægelsen mødt med stor Interesse og Hjælpsomhed. „Der evangeliske Bund“, et mægtigt Forbund, hvis Opgave er Baretagelsen af Protestantismens Interesser alle Vegne, har ydet omkring halvoendet Hundrede Tusind Kroner og sammen med Gustaf Adolf Foreningen skaffet omkring 50 Præster. Men da Bevægelsen allerede er i Gang i over 360 Byer og Landsbyer, hvor det for mange af dem gælder saa hurtigt som muligt at bygge Kirker, hvilket de Udtraadte, trods den mest rønde Offervillighed ikke magter, er det nødvendigt, at hele den protestantiske Verden træder til for at styrke og opmuntre denne Bevægelse, som i mange Henseender minder om Reformationens første Kærligheds Tider. Paa flere Steder bygges protestantisk og katolsk Kirke omkaf, f. Eks. i Turn, hvor ingen Kirke fandtes til Trods for den katolske Kirkes umaadelige Rigdom.

Her er Løstet: „De protestantiske Kloster maa lyde sprit.“ Det gælder ikke at bygge Kirkerne for smaa, og i Turn læmpes der for at skaffe 120,000 fl. lige over for den projekterede katolske, som skal koste det dobbelte, hvoraf det katolske Religionsfond bevilgede 80,000. I Begyndelsen af forrige Aar hørte man i Turn kun om 50 Protestanter, og nu er der over 600. Kirken i Turn skal kaldes Kristkirken, thi man skal vide, at det er en Løgn, naar de katolske Præster siger: „Protestanterne har ingen Kristus.“ I A n s i g er 430 traadt over paa et Aar, og den katolske Dr. K i n z er, som sendtes did, medder, at „et Bratfad en masse maa befrugtes, og da en protestantisk Kirke er under Opsørelse, saa kan den truende fare kun afsvendes derved, at ogsaa en katolsk Kirke bygges.“

Jfke mindst rønde er de Naab om Hjælp, som udgaar fra den fattige Menighed i Klostergraben. Det var med Redbrændingen af den protestantiske Kirke i 1617, at Biskoppen af Østeg be- gyndte Delagelseskampen mod Protestantismen i 30-Aarskrigen, og til Åre for denne Ubaad ringes der endnu hvert Søndag Eftermiddag i den katolske Kirke. De evangeliske Bjergfolk i Klostergraben, som havde hævret Byen til en stor Velstand, udjoges fra Hus og Hjem, og Byen sank ned i Armod. Den nye Kirke her, som skal hedde „D p s t a n d e l s e s t i r k e n“ tilhødes fri Plads paa den gamle evangeliske Kirkegaard; men Østeges Klosterskole til dette forpurret, og den unge fattige Menighed maatte betale en høj Pris for et andet Børnshyfte, hvor der ogsaa bliver Plads for Præstegaard og Skole. Kirken, hedder det, vil, lænet op mod Erzbjærg, beherske hele Omegnen og sees langt op til Balsartsstebet Marieschein, Stifet Østeg, og i hele det bøhmiske „Wellembjærg.“ For et Aar siden var der 20 Menighedsmedlemmer, nu 3-400. Mange hindres fra at træde over, stent de er „tratte af Rom“, fordi man ikke venter, at den lille fattige Menighed skal kunne saa Kirken i Stand, og de katolske Præster raabe paa, at Folk ikke maa lade sig narre af „Sjælefangerne“, da det vil tage en Del Aar, før nogen Kirke kan blive sødig, om det nogenlunde lykkes. Dette Skrig vil nu Menigheden snarest mulig stoppe Munden paa, og har derfor luet udgaa et flammende Optraad til den protestantiske Verden om Hjælp. „Det vil viselig ikke være glemt i Norden, at det var i Klostergraben, romerst pavelig Fanatisme først slap Tredivaarskrigenes Furie løs.“ „Hjæl